

Project- en thematisch onderwijs

Kritische bedenkingen bij het vak 'project'

De naam voor het kind is gevonden : "project".
Zet je radio of televisie aan en het woord project gonst je tegemoet in de berichtgeving. Dit moet meer zijn dan een modewoord voor : ontwerp, plan. Het onderwijs kon en mocht niet meer achterblijven. Voordien deed project mij enkel denken aan ontwikkelingshulp, aan concrete dingen zo als het aanleggen van irrigatiesystemen bijvoorbeeld. Nu doet het mij denken aan nog veel meer, aan zaken dichterbij huis.

Het projectonderwijs is gestart op onze school, het K.T.A. te Hoboken, voor het 3de en het 4de jaar V.B.S.O. In het begin van dit schooljaar werden de betrokken leerkrachten voorgelicht tijdens enkele vergaderingen. De doelstellingen werden ons duidelijk gemaakt : de leerlingen moeten in groepjes werken, met elkaar leren spreken en naar elkaar luisteren, komen tot een consensus, de thema's worden gekozen uit hun leefwereld. Door het op die manier uitwerken van thema's, wordt de klas een hechte groep onder de begeleiding van de leerkracht. De leerkracht zou pedagogisch comfort verkrijgen, elke klas zou maximum 15 leerlingen tellen, uitstappen extra muros, geen probleem.

Dit was de periode september-oktober, ik was enthousiast en dacht : "Wie daar niet voor te vinden is, kan beter zijn boekentas aan de wilgen hangen." Daarna werd het november en toen kwamen de leerlingen, mijn definitieve klassen. Ik begon met kennismakingsoefeningen volgens de bijbel van het projectonderwijs : "Groepswerk in het onderwijs" van Gene Stanford. In sommige klassen viel dat vrij goed mee, maar in andere was het een complete ramp. Het probleem is dat een heleboel leerlingen niet naar elkaar luisteren en dit zelfs niet willen. De persoonlijke en wisselende vetes halen te vaak de bovenhand. Een mooie opgave om als leerkracht-begeleider te trachten deze communicatiestoornis in goede banen te leiden ; het lukt soms, maar veelal niet. Allerlei factoren die een invloed hebben op de klas en op iedere leerling afzonderlijk, kan je onmogelijk kennen, laat staan modereren. Vandaar dat het komen tot een consensus niet steeds slaagt.

Er zijn evenwel positieve aspecten geweest aan deze nieuwe onderwijsvorm : het goede contact tussen de collega's, het uitwisselen van ideeën en werkbladen. Niet in het minst het feit dat je nooit met echt talrijke groepen zit, is toe te juichen. Vroeger waren klassen van 25 à 30 leerlingen

legio in een 3de en 4de beroepsjaar, vooral voor de algemene vakken. Kleinere groepen werken alleen maar gunstig, zowel op het contact leerling-leerkracht als op dat van leerling-leerling en vergemakkelijkt groepswork.

Een duidelijk pluspunt is het thematisch onderwijs, dat in onze school toegepast werd. Het werken rond bepaalde thema's was mij enigszins vertrouwd, doordat het inherent is aan het vak Nederlands. Daarbij werden mij de vakken geschiedenis en aardrijkskunde toegewezen. Voor deze twee vakken stond ik praktisch als neofiet met mijn melding Nederlands-Engels-Duits. De meer polyvalente opleiding van regent, kwam mij onder deze omstandigheden weinig van pas. Dan is het absoluut noodzakelijk dat je met collega's samenwerkt, met hen overlegt, hun raad en hulp aanvaardt. De solo-toer opgaan is uit den boze. Dit geldt niet zozeer voor de praktijkleraars, die vanuit hun specialisatie niet steeds op een thema kunnen inpikken. In dat geval zijn ze wel verplicht volgens de eigenheid van hun vak verder te werken, praktische kennis en vaardigheid primeren immers. De algemene vakken zijn uiteraard veel meer geschikt om buiten het "programma" te gaan. Bij ons op school zijn er enkele thema's uitgewerkt zoals : veiligheid, reizen, Parijs-Dakar, communicatie en de media, de woning. Wij hadden het geluk dat er een stagiaire werd aangesteld, een aardrijkskundige, die ons met raad en daad heeft bijgestaan. Haar inbreng werd door alle collega's ten zeerste geapprecieerd en benut.

Deze randnotities in verband met het project- en/of thematisch onderwijs, vertolken slechts enkele persoonlijke indrukken, een flard over het wel en wee. Doorgaan is beslist de boodschap. Het beroepsonderwijs is eindelijk uit het verdomhoekje gehaald en wordt niet langer beschouwd als een noodzakelijk, maar toch te negeren deel van het V.S.O.

Renate Mostien, Rooiboslaan 197, 2610 Wilrijk